

Naantalin kaupungin vastaus sosiaali- ja terveysministeriön kyselyyn kuntien roolista sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina

548/00.01.00.00/2019

Kaupunginhallitus 02.09.2019 § 265

Perusturvajohtaja Iiro Pöyhönen ja kaupunginjohtaja Jouni Mutanen:

Pääministeri Antti Rinteen hallituksen hallitusohjelman mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa kootaan sosiaali- ja terveyspalvelujen (sekä pelastustoimen) järjestämisvastuu kuntaa suuremmille itsehallinnollisille alueille, maakunnille. Hallitusohjelman linjausten mukaan maakunnat toimivat itse myös tuottajina ja tuottavat palvelut pääosin julkisina palveluina. Yksityinen sekä kolmas sektori toimivat täydentävinä palvelujen tuottajina. Kuntien roolitoimia palvelujen tuottajina ratkaistaan erillisen selvityksen pohjalta, joka laaditaan vuoden 2019 loppuun mennessä.

Sosiaali- ja terveysministeriö on 11.7.2019 toimittanut kuntiin esiselvityskyselyn osana edellä esitettyä selvitystä.

Kyselyn kysymykset pohjautuvat nykyisen kuntalain ja edellisellä hallituskaudella kaatuneen uudistuksen maakuntalakiehdotuksen sääntelyyn siitä, että tehtävien hoidosta järjestämisvastuussa oleva taho vastaa asukkaan laissa säädettyjen oikeuksien toteutumisesta ja palvelukokonaisuuksien yhteensovittamisesta sekä järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden

- 1) yhdenvertaisesta saatavuudesta;
- 2) tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä;
- 3) tuottamistavasta;
- 4) tuottamisen ohjauksesta ja valvonnasta;
- 5) viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä.

Lisäksi järjestämisvastuussa oleva taho päättää palvelujen järjestämistä koskevasta yhteistoiminnasta lain asettamissa rajoissa ja vastaa tehtävien rahoituksesta. Silloinkin, kun järjestämisvastuussa oleva taho hankkii palveluja muilta tuottajilta, sillä säilyy vastuu palveluista ja sen tulee ohjata ja valvoa palvelutuotantoa. Jatkossa järjestämisvastuussa sote-palveluista olisi siis hallitusohjelman kirjausten mukaisesti maakunta.

Kyselyssä kysytyjä tuottamisvaihtoehtoja ovat seuraavat:

- 1 Kunnalla olisi oikeus tuottaa laissa määriteltujen kriteerien perusteella tai tietyissä laissa määritellyissä tehtävissä palveluja ilman, että maakunnalla olisi harkintavaltaa kunnan roolista palveluntuottajana. Maakunta rahoittaisi palveluja laissa säädettyjen kriteerien perusteella. (Kysymys 1)
- 2 Kunnalla olisi mahdollisuus tuottaa palveluja maakunnan harkinnan ja maakunnan kanssa tehtävän sopimuksen perusteella. Korvaus määräytyisi sopimuksen perusteella. (Kysymys 2)
- 3 Kunnalla olisi laissa säädetty velvollisuus tuottaa määriteltäviä

palveluja ja korvauksen perusteesta säädettäisiin lailla. (Kysymys 3)

- 4 Kunnalla olisi oikeus (yleisen toimivallan perusteella) tuottaa palveluja omalla verorahoituksellaan ilman, että maakunta määritteli sen palvelutuotantoa tai maksaisi sille korvausta. (Kysymys 4)

Kysely on esiselvitys kuntien näkemyksistä yllä kuvattujen linjausten valossa kuntien roolista toimia sote-palvelujen tuottajana, joko itsenäisenä tai osana julkista / maakuntien järjestämisvastuulle kuuluvaa sote-palvelujärjestelmää. Selvitysprosessin aikana kuntia tullaan tämän esiselvityksen lisäksi kuulemaan syksyn aikana erikseen määriteltävällä tavalla.

Naantalin vastaus kyselyyn on liitteenä.

LIITE A2, KH 2.9.2019

Kyselyyn vastataan webropol-linkin kautta. Vastausaikaa on 13.9.2019 klo 16.15 saakka.

KAUPUNGINJOHTAJA:

Kaupunginhallitus antaa sosiaali- ja terveysministeriölle esiselvityskyselyyn kuntien roolista sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottajana oheisen liitteen mukaisen vastauksen.

KAUPUNGINHALLITUS:

Kaupunginjohtajan ehdotus hyväksyttiin.

Sosiaali- ja terveysministeriön kysely kuntien roolista sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina

Selvityksen kyselylomake:

1. Tulisiko kunnilla olla **oikeus tuottaa laissa tarkemmin määriteltyjä** sosiaali- ja terveyspalveluja osana maakunnan palvelutuotantoa, jolloin kunnille maksettavista korvauksista säädettäisiin lailla? Tässä tapauksessa maakunnalla ei olisi oikeutta estää kuntaa tuottamasta palveluja. (K/E) Perustelut sekä Kyllä että Ei

KYLLÄ

Tuottamisvastuuta ei tule keskittää liiaksi. Noin 20 000 asukkaan kunnalla on edellytykset tuottaa asukkaiden tarvitsemat perusterveydenhuollon palvelut ja sosiaalipalvelut. Naantalin kaupunki kannattaa kunnan oikeutta tuottaa sosiaali- ja terveyspalveluja ja pitää tärkeänä, että väestövastuunajaksi säädetään noin 20 000 asukasta.

Naantalin kaupunki tuottaa laadultaan hyviä ja edullisia sekä integroitua sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja pääsääntöisesti omana toimintanaan. Naantalin kaupungilla on riittävä ja pätevä henkilöstö sekä toimivat ja ajanmukaiset toimitilat kaikkien peruspalveluiden tuottamiseen. Myös kaupungin talous on vakaalla pohjalla.

Naantalin kohdalla erityisperusteena tuottamisvastuulle on se, että Naantali on saaristokunta, jossa on laajat saaristoalueet. Naantalin kaupungilla on tuottajana paljon sellaista erityisasiantuntemusta, joka takaa saariston asukkaille tulevaisuudessakin hyvät palvelut.

On tärkeää, että lainsäädännössä on selkeät ja oikeudenmukaiset perusteet, joiden mukaisesti kunnille korvataan palvelujen tuotannosta aiheutuneet perustellut kustannukset.

Mikäli sosiaali- ja terveyspalvelu-uudistus toteutetaan maakunnallisena ratkaisuna, palvelujen tuottamiseksi tarvitaan joka tapauksessa ns. monituottajamallia. Edellytykset palveluiden integraation toteuttamiseen kuntien kanssa ovat paremmat kuin esimerkiksi yksityisten yritysten kanssa.

A. Mikäli kunnilla olisi lain perusteella oikeus tuottaa palveluja, kuinka todennäköisesti kuntanne käyttäisi tätä oikeutta? Erittäin todennäköisesti 5 – 1 Hyvin epätodennäköisesti

5

2. Tulisiko kunnalla olla **mahdollisuus tuottaa** sosiaali- ja terveyspalveluja osana maakunnan järjestämisvastuulle kuuluvia palveluja? Tässä tapauksessa **maakunta tekee päätöksen ja solmii sopimuksen kunnan kanssa**. (K/E) Perustelut sekä Kyllä että Ei

KYLLÄ

Osassa kunnista on erittäin laadukkaat ja kustannustehokkaat perusterveydenhuollon palvelut ja sosiaalipalvelut. Tämän vuoksi kunnilla tulisi olla mahdollisuus tuottaa sosiaali- ja terveyspalveluja. Lisäksi on otettava huomioon, että esimerkiksi saaristokunnissa onnistuminen palveluiden tuottajana vaatii erityisasiantuntemusta.

On tärkeää, että maakunnan ja kunnan välisissä sopimuksissa on selkeät ja oikeudenmukaiset perusteet, joiden mukaisesti kunnalle korvataan palvelujen tuotannosta aiheutuneet perustellut kustannukset.

Mikäli kunnilla olisi mahdollisuus tuottaa palveluja, kuinka todennäköisesti kuntanne käyttäisi tätä oikeutta? Erittäin todennäköisesti 5 – 1 Hyvin epätodennäköisesti

3. Tulisiko kunnalla olla **laissa säädetty velvollisuus tuottaa** sosiaali- ja terveystalvveluja osana maakunnan järjestämisvastuulle kuuluvia palveluja, jolloin kunnille maksettavista korvauksista säädettäisiin lailla? Tässä ta-pauksessa maakunnalla ei olisi oikeutta estää kuntaa tuottamasta palveluja, eikä kunnilla olisi oikeutta olla tuottamatta palveluja. (K/E) Perustelut sekä Kyllä että Ei

Ei

Kuntien edellytykset tuottaa sosiaali- ja terveystalvveluja poikkeavat toisistaan. Ehdoton velvoite tuottaa palveluita ei ole toimiva ratkaisu. Se johtaisi todennäköisesti myös vaikeasti hallittaviin kuntien välisiin monimutkaisiin yhteistoimintaratkaisuihin, jolloin palveluiden välisen integraation toteuttaminen olisi vaikeaa.

4. Tulisiko kunnilla olla maakunnan palvelutuotantoon nähden **oikeus** (yleisen toimivallan perusteella) **tuottaa palveluja omalla verorahoituksellaan**, ilman maakunnan maksamaa korvausta ja erillään maakunnan järjestämisvastuusta ja palveluntuotannosta? Tässä tapauksessa palvelut olisivat kunnan omille kuntalaisilleen tarjoamia laissa säädetyn julkisen järjestämisvastuun ulkopuolisia/ylimääräisiä palveluja. (K/E) Perustelut sekä Kyllä että Ei

KYLLÄ

Naantalin kaupunki kannattaa ensisijaisesti malleja, joissa vähintään noin 20 000 asukkaan kunnalla on tulevaisuudessakin sekä oikeus tuottaa sosiaali- ja terveystalvveluja, että oikeus saada korvaus kustannusten kattamiseksi.

Kunnilla on hyvin rajoitetut taloudelliset mahdollisuudet tuottaa sosiaali- ja terveystalvveluja omalla verorahoituksellaan, mikäli verotulopohja pienenee merkittävästi sosiaali- ja terveystalvvelu-uudistuksen vuoksi. Siitä huolimatta on kunnallisen itsehallinnon kannalta tärkeää, että kunnilla säilyy oikeus tuottaa yleisen toimivallan perusteella sosiaali- ja terveystalvveluja.

A. Mikäli kunnilla olisi oikeus tuottaa palveluja omalla verorahoituksellaan, kuinka todennäköisesti kuntanne käyttäisi tätä oikeutta? Erittäin todennäköisesti 5 – 1 Hyvin epätodennäköisesti

5. Mikä on kuntanne **ensisijainen näkemys** kuntien roolista toimia sote-palvelujen tuottajana? Laittakaa järjestykseen ne vaihtoehdot, joihin edellä kysymysten 1-4 osalta vastasitte "Kyllä". Mikäli vastasitte kaikkiin edellä esitettyihin vaihtoehtoihin Ei, niin teidän ei tarvitse vastata kysymykseen.

- A. Kunnalla olisi oikeus tuottaa laissa määriteltyjen kriteerien perusteella tai tietyissä laissa määritellyissä tehtävissä palveluja ilman, että maakunnalla olisi harkintavaltaa kunnan roolista palvelun-tuottajana. Maakunta rahoittaisi palveluja laissa säädettyjen kriteerien perusteella. (Kysymys 1)
- B. Kunnalla olisi mahdollisuus tuottaa palveluja maakunnan harkinnan ja maakunnan kanssa tehtävän sopimuksen perusteella. Korvaus määräytyisi sopimuksen perusteella. (Kysymys 2)
- C. Kunnalla olisi laissa säädetty velvollisuus tuottaa määriteltyjä palveluja ja korvauksen perusteesta säädettäisiin lailla. (Kysymys 3)
- D. Kunnalla olisi oikeus (yleisen toimivallan perusteella) tuottaa palveluja omalla verorahoituksellaan ilman, että maakunta määritteli sen palvelutuotantoa tai maksaisi sille korvausta. (Kysymys 4)

- 1) A
- 2) B
- 3) C
- 4) D

6. Mikäli vastasitte johonkin edellä olevista kysymyksistä 1-4 "Kyllä", mitä palveluita katsotte tarkoituksenmukaiseksi kuntien tuottaa ja miksi?

Sosiaalihuolto– mitä palveluja ja tehtäviä (K/E) ja avovastaus perusteluihin

1. Sosiaalihuollon ohjaus ja neuvonta (Sosiaalihuoltolaki, SHL 6§) **Kyllä**
2. Rakenteellinen sosiaalityö (SHL 7§) **Kyllä**
3. Erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden hyvinvoinnin seuraaminen ja edistäminen (SHL 8§) **Kyllä**
4. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen (SHL 9§) **Kyllä**
5. Palvelujen kehittäminen kasvatuksen tukemiseksi (SHL 10§) **Kyllä**
6. Sosiaalityötä (SHL 15§); **Kyllä**
7. Sosiaaliohjausta (SHL 16§); **Kyllä**
8. Sosiaalista kuntoutusta (SHL 17§); **Kyllä**
9. Perhetyötä (SHL 18§); **Kyllä**
10. Kotipalvelua (SHL 19§); **Kyllä**
11. Kotihoitoa (SHL 20§); **Kyllä**
12. Asumispalveluja (SHL 21§); **Kyllä, ostopalveluin täydennettynä**

2(2)

8. Yhteystiedot: Kunnan nimi pakollinen tieto, muut tiedot vapaaehtoisia